Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Fødevarestyrelsen

Fødevareministeriets Klagecenter
Rentemestervej 8
2400 København NV

FØDEVARESTYRELSEN

J.nr.: /AIS
30.03.2012
Deres ref. nr.:

Klage over afslag på anmodning om aktindsigt

Fødevarestyrelsen har med e-post af 26. marts 2012 modtaget en klage fra Kjeld Hansen over et afslag på begæring om aktindsigt.

Journalisterne Kjeld Hansen og Nils Mulvad anmodede med skrivelse af 14. marts 2012 med henvisning til lov om offentlighed i forvaltningen samt lov om adgang til miljødata om aktindsigt i ministeriets data om konstaterede MRSA-inficerede svin på danske agrovirksomheder.

Fødevarestyrelsen afviste med skrivelse af 23. marts 2012 anmodningen under henvisning til, at offentliggørelse af nogle besætningers MRSA-status ved tidligere lejligheder har haft negative konsekvenser for besætningsejeren, dennes familie og ansatte i forbindelse med usikkerhed i lokalsamfundet om smitterisiko. Det drejer sig om diskussion om adgang til at benytte børneinstitutioner, sportsfaciliteter m.m., hvis man er knyttet til besætninger, hvori der er fundet MRSA-bakterier, uanset om man selv skulle være bærer af smitten eller være smittet. Offentliggørelse af besætningsoplysninger kan således få direkte konsekvens for personer, som ikke er en del af de offentliggjorte oplysninger, men som er klart identificerbare og direkte berørte.

Ved afgørelsen har Fødevarestyrelsen taget afsæt i Sundhedsstyrelsens vurderinger og anbefalinger. Målet har været at vurdere, om der udenfor bedriften var hensyn, der kunne være så tungtvejende, at behovet for at vise de direkte berørte det hensyn, som lov om offentlighed i forvaltningen anerkender i § 13, stk. 1, nr. 6, må tilsidesættes.

Fødevarestyrelsen har i denne forbindelse forholdt sig til risiko for personer, som ikke har direkte adgang til bedriften, det være sig som familie, ansatte eller personer i kommercielt ærinde. Da besætningsejeren er informeret om resultatet af undersøgelsen, er det dennes ansvar at kommunikere dette ud i relevant og evt. pligtigt omfang. Forholdet til eventuelle ansatte vil være dækket af arbejdsmiljøreguleringen, og forholdet til aftagere af dyr fra besætningen vil være reguleret via købeloven. Hvis Fødevarestyrelsen skulle vælge at afløfte besætningsejeren dette ansvar, skulle begrundelsen være, at der varetages andre, tungtvejende hensyn, som går ud over blot at betvivle, at besætningsejerne lever op til deres ansvar.

Sundhedsstyrelsen har i en vejledning udtalt, at foreløbige undersøgelser tyder på, at smitterisiko fra menneske til menneske ikke er helt så stor ved MRSA 398, som kan smitte fra dyr til menneske, som ved andre typer MRSA, samt at smitten primært rammer dem, der dagligt arbejder i stalden.

Statens Serum Institut oplyser, som nævnt af klager, at stafylokok-bakterier er hårdføre og kan overleve i lang tid på f.eks. tøj og ting. Der er dog intet, der tyder på, at MRSA 398, på dette punkt adskiller fra S. aureus i almindelighed eller fra andre resistente typer S. aureus. Der er ikke konstateret behov for at advare offentligheden om potentiel eksponering for de andre stafylokoktyper, hvorfor der heller ikke ses at være behov for at advare om potentiel eksponering for MRSA 398.

Fødevarestyrelsen har derfor, under henvisning til offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6 og hensynet til private interesser under hensyntagen til forholdets særlige karakter afslået at udlevere oplysninger om i hvilke besætninger, der er fundet MRSA.

Aktindsigt efter lov om aktindsigt i miljøoplysninger
Det er Fødevarestyrelsens opfattelse, at lov om aktindsigt i miljøoplysninger ikke giver adgang til oplysning om MRSA-smitte i privatejede svinebesætninger.

Loven ligger i forlængelse af Århuskonventionen af 25. juli 1999 samt det deraf følgende direktiv 2003/4/EF. Udgangspunktet for disse var at sikre offentligheden adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser og adgang til klage og domstolsprøvelse i spørgsmål, som vedrører retten til at leve i et miljø, der er tilfredsstillende for sundhed og velbefindende.

Reguleringen tager udgangspunkt i, hvad man fristes til at kalde miljø i klassisk forståelse, dvs. omkringliggende natur/kultur som benyttes af almenbefolkningen, eller evt. virksomheder, hvis aktiviteter har så åbenlys indvirken på førnævnte, at en påvirkning også af almenbefolkningens vilkår er påregnelig.

Offentliggørelse af oplysninger om konstaterede MRSA-bakterier efter test af en brøkdel af de danske svinebesætninger bidrager ikke til hverken offentlig miljøbevidsthed eller forbedret miljøbeskyttelse. Der er ikke tale om miljø og miljøpåvirkninger på offentligt tilgængelige steder, og hensynet til de personer, som måtte blive påvirket af tilstedeværelsen af MRSA-bakterier på steder, hvortil der ikke er generel, offentlig adgang, og hvortil de derfor må have fået adgang med accept fra besætningsejeren, varetages via orientering af besætningsejeren/virksomhedslederen om resultatet af analysen. Det er så dennes ansvar at formidle oplysningen til den personkreds, der er relevant i forhold til den enkelte besætning.

Der vejledes grundigt om, hvorledes man skal forholde sig, når der er konstateret MRSA i en besætning. Dette sker for at sikre, at bakterier ikke spredes. Der er ikke i denne forbindelse konstateret behov for etablering af bio security-foranstaltninger for at beskytte miljøet omkring besætningerne, da aktiviteterne i besætningerne ikke ses at påvirke omgivelserne i et omfang, som gør en påvirkning af almenbefolkningens vilkår påregnelig. Som Statens Serum Institut påpeger, er der for stafylokokker ikke tale om egentlig luftbåren smitte, og smitte via stafylokokbakterier, som har bundet sig til grisenes hudceller og efter hudens afstødning og opblanding med støv sendes ud gennem bedriftens ventilationssystem synes teoretisk snarere end på nogen måde praktisk.

Af disse årsager finder Fødevarestyrelsen, som ovenfor nævnt, ikke, at lov om aktindsigt i miljøoplysninger hjemler adgang til aktindsigt i oplysninger om svinebesætninger, hvori der er konstateret MRSA.

Fødevarestyrelsen står gerne til rådighed med yderligere oplysninger, hvis der skulle være behov for det.

Med venlig hilsen

Alice Sørensen

Anmodning om aktindsigt og afslag er vedlagt.